

Iskaja vsak dan razen nedeli in praznikov.

Zima, strah siromakov, je tukaj.

Prvi sunki mrzle burje so pomnožili gorje siromakov.

Premog je dosegel oderuško ceno.

Chicago, Ill., 15. nov. — Preecej dolgo je trajalo indijansko pole-tje. V mnogih srečih se je naselila nada, da ima narava več usmilje-nja z ubožci kot ljudski oderuhi, in pričakovali so, da bo toplo vre-me vsaj do Božiča. Ali kar čez noč je zatulila burja okoli hišnih voglov, priselila je sneg in strupen mrz, ki traja že dva dni.

Te nade so zdaj proč. Mrzli val ni zadel le mesta Chicago, ampak radil se je od severozapada prek vseh centralnih držav in pripravljal na okna ledene cvetke. Zvezni trgovski urad ne naznanja za danes vremenske spremembe in pravi, da bo ponoči dvajset sto-pinj nad ničlo; to je 11 stopinj pod zmrzovališčem. Za jutri napo-veduje vzhodne vetrove, ne pove pa nič, da prične živo srebro zo-pet plezati v toplotni navzgor.

Zima je tukaj in malo bo gor-kih, prijetnih dni do spomladi. Z-imo se je pa nastanila še večja nesreča v stanovniških siroma-kih. Že do sedaj jim je bilo težko lahajati vsled neznošne draginje, zdaj se bodo pa pomnožili še stro-ški za kurjavo. Siromaki imajo v zimi samo dvojno na izbero: stra-dati ali pa prežebati. Če kupijo hrano, ni za kurjavo, če nabavijo premoga, ni za hrano. In te resni-šne besede so posebno letos prišle do veljave, ko je treba šteti za vrečico moke 24½ funtov \$1.30, za tono najslabšega mehkega pre-moga v Chicagu pa \$8.40.

V obled zime lahko opazi vsa-č, ki ni slep za vse, kar se godi krog njega, kako krvičen je ka-pitalistični družabni red. Na tiso-če ljudi — otrok, žen in moških — vstaja zjutraj, ki nimajo kave in marmelade s tešče želedeem po svo-jih opravih. V neprijetni in ne-ukurjeni sobici se drenjajo zju-traj okoli mizice, na kateri stoji v škodelih gorak krop, potent gredo stariši za delom, otroci pa v šolo. Mnogi nimajo niti peči, da bi v nji zanetili ogenj, drugi ne denarja za premog.

In vendar zemlja rodi za vse-dni. Tudi premoga ne primanj-kuje, kajti neizmerni zakladi po-činajo se v zemlji.

Tak je današnji družabni red — ne po volji božji, ampak volji siromakov, ki sicer godrnjajo, ka-dar so lačni in prezebajo, na vo-ljo, ko imajo v rokah ključ do poti, ki vodi v boljšo človeško družbo, pa glasujejo za tiste, ki jim odnikajo od ust hrano, obleko od njih telesu in kurjavo od njih stanovanj.

Če bi se ti siromaki zavedali te resnice, kako hitro bi izginile vse mrzote zime.

\$500,000 ZA IZVOLITEV SENATORJEV.

Washington, 15. nov. — Sem-kaž prihajajo poročila, da so re-publikanci na skrivoma potrošili \$2,500,000 za izvolitev senatorjev James F. Watsona in Harry S. Newa.

Republikanski vodje zopet pra-vijo, da naj se preiščejo volilni trški demokratov v državah O-hio, Kansas in California.

Neki demokratični kongresnik pravi, da imajo dokaze za ku-povanje glasov v devetih volilnih okrajih, v katerih so bili izvoljeni republikanci.

Tako si obe buržoazni stranki odnata kupovanje glasov in me-nta blato po končanih volitvah drugo drugo. Naivneži pa kljub temu verjamejo, da je ljudstvo govo-rilo po volitvah. Naivnost neka-nih ljudi je res tako velika, da so zeli za blaznice.

PREDSEDNIK NI NAKLONJEN PREPOVEDI ZA IZVOZ ŽIVIL.

Washington, D. C., 15. nov. — Predsednik Wilson ne bo privo-lil v prepoved za izvoz živil.

Mogoče se bo zgodilo — in še temu nasprotuje predsednik, da se podeli najvišjemu uradniku moč, da prepove izvažati žito in druge produkte, kadar on smatra tako prepoved potrebno v javnem interesu.

Predsednik sodi stvar z dvojne-ga vidika. Embargo na žito in druge živiljske potrebščine, bi znižalo cene in godrnjali bi farma-ri. Na drugi strani so konzumenti, katerim oderuške cene odnikajo živež, in zanje je treba tudi nekaj storiti.

Zameriti se pa tudi noče zavez-nikom. Zavezniki so poslali sko-raj vse moške moči na bojišče. Polja so neobdelana in odvisni so od živeža iz Amerike. Če se pre-pove izvažati žito, bodo zavezniki prišli z represalijami in se mašče-vali za prepoved.

V kongresu se je prav malo raz-pravljalo o embargu za živila. Sen-atorji in kongresniki so se bali, da ne izgube farmerskih glasov.

Predsednik je hvaležen farma-rem na zapadu, da so mu pripo-mogli, da ostane še v Beli hiši, in ne bo storil nič, da jih ne razbur-i.

Uprava se nekoliko giblje! Zve-zna obrtna komisija, justični de-partment in meddržavna trgovska komisija so podvzeli korake, da se doženejo glavni vzroki dragi-nje.

Zvezna obrtna komisija izjav-lja, da ne more nič storiti proti podražanju kruha. Justični de-partment hoče nastopiti proti zve-znam mlinarjem in pekovski-m stroj, če so krili protitrustjan-ski zakon. Meddržavna trgovska komisija preiskuje tovarne cene na železnica.

Predsednik spoznava za vzrok draginje, da sta Rusija in Rumu-nija odrezani od svetovnega trga. Ali to kar spoznava predsednik za vzrok draginje, ne gre prav nič man ameriškemu ljudstvu. Zdru-žene države niso zapletene v voj-no in prva skrb vsake vlade mo-ra biti, da ljudstvo doma ne stra-da. Kje bodo zavezniške vlade do-bile živež za prehranitev svojega ljudstva, je njih skrb in ne ameri-ške vlade.

Nihče ne ve, koliko časa bo še vojna trajala. Mogoče eno leto, mogoče dve ali tri leta. Ali naj se v tem času odvadi ameriško ljud-stvo jesti, ali naj pomrje lakote, zato da bodo zavezniški vojniki i-meli polne želodec?

Važno je tudi, da vlada odgovo-ri, zakaj je kruh na Angleškem za 64 do 77 odstotkov ceneji kot v Ameriki, ko se pšenica izvaža iz Amerike na Angleško. To doka-zuje, da sedanje draginje ni zakri-til le izvoz, ampak da zadnje naj-večji del krivde ljudske oderuše in špekulante z živili.

Zakaj se ne prime ljudskih ode-ruhov? Čas je, da se omeji ople-njevanje ljudstva! To se lahko iz-čeli delegatje z resnim delom, kot vrši tudi v kapitalistični človeški družbi, ako se hoče varovati ljud-ske interese.

Christopher, Ill., 15. novembra.

Maršali so vstopili v neko hišo, v kateri so prodajali opojne pijače, da zaplenijo zalogo. Beseda je da la besedo, iz besed se je pa vnela bika, v kateri sta padla deputij Lester Gibson in delavec William Kiser. Sedem drugih delavcev je bilo ranjenih.

IZ DELAVSKEGA SVETA.

Vprašanje stavke železničarjev zopet na dnevnem redu.

OSEMURNI DELAVNIK V NE-VARNOSTI.

Washington, D. C., 15. nov. — Štiri sto tisoč železniških usluž-bencev bo mogoče prisiljenih pro-glasiti splošno stavko, če hočejo, da bo uveljavljen osemurni de-lavnik, ki ga jim priznava Adam-sonov zakon. Med železniškimi družbami in zastopniki železni-čarjev ni slege. To se je pokazalo, ko so prišli predsedniki štirih železniških bratovščin v New York, da razpravljajo na konfe-renci z zastopniki železniških družb o tolačenju Adamsovega zakona, ki ima stopiti v veljavo s prvim januarjem.

Warren S. Stone, predsednik bratovščine strojevodij, W. G. Lee, predsednik železniških zavi-račev, L. E. Shepherd, predse-dnik železniških sprevodnikov, in W. S. Charter, predsednik želez-niških kurjačev, so že po par urah zapustili konferenco razoča-rani. Pripravili so se, da takoj odpotujejo. Še preden so odšli, so zastopniki železniških družb, ki nosijo ime "Narodnega konferen-čnega odbora," poslali sla, da jih povabi še na eno konferenco. Za-stopniki organiziranih železničar-jev so se udeležili te konference, ki je trajala od treh do petih po-poldne.

Ravnatelj železniških družb se izjavljal, da bodo po svoje to-lačili osemurni delavnik, če ga sodišča ne proglase protustav-nim. Med metodo železniških kraljev in metodo železniških uslužbencev zija širok prepad. Za-

stopniki železničarjev izjavljajo, da hočejo železniške družbe na ta način uvesti osemurni delavnik, da znižajo zaslužek uslužbencev. Tega pa železniške organizacije ne dovolijo.

Predsedniki železniških organi-zacij pravijo, da ne žele stavke, ali če bodo železniške družbe skušale raztolmačiti Adamsov zakon v svojo korist, bodo podprli svo-je zahteve s stavko. W. G. Lee, predsednik železniških zaviračev, je izjavil, da bo proglašena sploš-na stavka, če bodo skušale želez-niške družbe izogniti se osemur-nemu delavniku s tehničnimi zvi-jačami ali voznim redom.

Glasovanje za splošno stavko je še vedno pravomočno, zato ne more nobena zvijača železniških kraljev preprečiti osemurnega delavnika.

Glavarji železniških družb pra-vijo, da še niso izvršili načrtov, da se uvede osemurni delavnik. Dobili so le pojasnilo od svojih advokatov, kaj osemurni delav-nik pomeni, in mogoče tudi poja-snilo o luknjah, skozi katere se jim je mogoče izmuzati postavi-nim potom. Zdaj je treba, da strokovnjaki izdelajo vozni red, ki bo odgovarjal osemurnemu de-lavniku. Seveda ni to lahka nalo-ga, a vendar se jo lahko izvrši, če se jo hoče.

Zastopniki železniških družb so složili v vseh vprašanjih. O-dobrvali so le akcijo Union Pa-cific in Santa Fe železniških družb, ki sta podvzeli korake, da se skozi sodišča prepreči uveljav-ljenje osemurnega delavnika.

Cestnoželezniški kralj ujet na laži.

New York, 15. novembra. — Cestnoželezniški magnat Shonts je vedno trdil, da je cestnoželez-niški obrat popoln, kljub tem da je dnevnik "New York Call" trdil dne 7. t. m., da je obrat sle-deči:

Interborough vlakovni obrat 50 odstotkov normalen.

New York železnice (zeleni vo-zovi) 56 odstotkov.

Vozovi Tretje ceste 52 odstotkov.

Združene železnice (proge v Brouxu) 42 odstotkov.

Uradno poročilo komisije z dne 9. novembra se glas:

New York železnice 64 odstotkov.

Vozovi Tretje ceste 54 do 60 odstotkov.

Združene železnice 96 do 98 odstotkov.

Vozovi v Queens 75 do 77 odstotkov.

Uradna preiskava dokazuje do-volj jasno, da obrat na cestnih železnica ni normalen in komi-sija za jav. dela bi morala nastopiti proti cestnoželezniškim družbam, da jih prisili do normalnega o-

brata. Komisija je vendar zatega-telj tukaj, da skrbi za ugodnosti občinstva in ne za koristi družbe.

Pomanjkljivost v cestnoželez-niškem obratu se posebno občuti ob nedeljah in ponedeljkih, ker stavkavci nečejo delati skozi se-dem dni v tednu. Da se stavkoka-zem ugodi, so nekateri prosti v nedeljo, drugi pa v ponedeljek.

Družbe se poslužujejo vsako-vrstnih sredstev, da bi vzdržale normalen promet. V Mount Ver-nonu ne more družba dobiti spo-sobnih stavkavcev, četudi je preklicana protistavkavska odred-ba, in poslužila se je navadne zvija-če. Družba je razglasila, da je organizator W. Fitzgerald pro-glasil stavko za končano. Tueti uslužbencev se je prijavilo za de-ló, ki so pa takoj zapustili vozo-ve, ko so izvedeli, da je bila vest o končani stavki kompanijska zvijača.

Mnogi davkoplačevalci so se pritožili pri komisiji za javno de-la radi pomanjkanja cestnoželez-niškega obrata. Odgovor so dobi-li, da Interborough družba stori vse, kar je v njeni moči, da vzdr-ži obrat.

Konvencija ameriške delavske federacije.

Baltimore, 15. novembra. — Pozdravni govori in čitanje poro-čila eksekutive so izpolnili prvi dan konvencije. Drugi dan so pri-čeli delegatje z resnim delom, kot določa dnevni red.

Včeraj je bilo navzočih pet sto delegatov. Poleg drugih prepri-ov v organizaciji pride na dnevni red združitev dveh krojaških or-ganizacij: United Garment Wor-kers in Almagated Clothing Wor-kers Union.

Vsa znamenja kažejo, da se pri-pravlja velika opozicija proti taj-niku Morrisonu, John W. Hayes, član črkostavske organizacije, bo najhujš protikandidat. V ostalem bodo najhujš izvoljeni stari odbor-niki.

Pri otvoritvi konvencije je go-ovoril tudi Wilson, tajnik delav-skega departmenta. Dejal je, da je naloga njegovega departmenta, da predloži želje delavstva pred-sednikovemu kabinetu. Omenil je, da se mu je posrečilo od 300 spo-rov izravnati zadovoljivo 275 za obe stranki.

Poročilo eksekutive se peča z zakonom o osemurnem delavni-ku za železničarje in imenuje po-stopanje revolucionarno, ker se

(Dolge na 2. strani, 2. stolonce)

Boji na vzhodni fronti so strašni.

Uspehi v Rumuniji so na strani centralnih zaveznikov.

OFENZIVA JE STALA ITALIJO STRAŠNO ŠTEVILO ŽRTEV. — ZA DOBRUDŽO ŽE MEŠETARIJO. — ŽIVLJENJE LETAL-CEV JE V VOJNI POCENI. — RESNICOLJUBNOST ANGLE-SKEGA CENZORJA V PRAVI LUČI. — POSTI PRIHAJAO V VELJAVO TUDI ZA ZAVEZNIKE.

Bitka na južni balkanski fronti še ni končana.

ZADNJE VESTI.

Pariz, 16. novembra. — Nem-ške čete so nasokobile francoske postojanke severno in južno ob Sommi in so dosegle omejene uspehe.

Rim, 16. novembra. — Pri sv. Marku vzhodno od Gorice je so-vražnik odprl tako strašen ogenj iz topov raznovrstnega kalibra na naše postojanke, da je bilo pametno se umakniti iz njih.

Petrograd, 16. novembra. — So-vražni letalci so vrgli bombe na kraljevo palačo v Bukareštu. Kraljica in princeznja nista bili v palači, ko so pričele padati bombe.

Berlin, 16. novembra. — Grof Appony, bivši ogrski minister, iz-javlja, da bodo pričela mirova pogajanja v nekaj tednih, ko bo Rumunija poražena.

Berlin, 16. novembra. — Bol-garske čete so odbile vse franco-ske napade na bitoljski planjavi. Na ovinku reke Černe je sovra-tnik zasedel nekatere višine.

Splošen položaj.

FRANCIJA: Angleška ofen-ziva v okolišču Ancre se nadaljuje že tretji dan. V prvih dveh so imeli Angliji veliko uspeha; okupirali so dve milji nemških pozicij na pet milj široki fronti s tremi vasmi in večerj jim je padel v roke Beaucourt. Vrhute-ga so ujeli okrog 6000 Nemcev. Danes pa javljajo iz Londona, da je angleški naval na erto mogo-kih utrdb med Beaucourtom in Miraumontom, ki bodo nudile mo-čan odpor. Angležem pomagajo tudi Francozi v bližini južno od Bapaume in ves dan večerj in vso noč so gremeli topovi na dvajset milj dolgi fronti ob Sommi. Nem-ška infanterija ni dosti opravila z ustavljenjem zavezniškega nava-la; toliko bolj je pa branila na-padene pozicije nemške artilerie-je; goste vrste Kruppovih baterij so silno bruhale zastor ognja v ozadju osvojenih angleških pozi-cij. Razen tega so skušali Nemci odpreti protiofenzivo proti fran-coskim pozicijam južno od Som-me, kjer so obsuli sovražnika z bombami iz goreče tekočine, toda Pariz pravi, da so bili napadi ta-koj zdrobljeni; v Pressoire so Nemci reokupirali nekaj poru-šenih hiš, Berlin je večerj priznal izgube, ki so jih prizadeli Angli-ži.

RUMUNIJA: Položaj na tej fronti se vedno izpreminja. Po u-radnih vesteh iz Berlina in Duna-je je prešla ofenziva Rusov in Ru-muncev v roke tevtonskih armad na vsi sedmograški fronti; Pe-trograd in Bukarešt deloma pri-znavata, da so Ruso-Rumunci v defenzivi. Rusi so se umaknili iz gorovja Gjergru v severni Transilvaniji. Dobrudžka fronta je skoraj ignorirana v vseh urad-nih poročilih.

MACEDONIJA: Iz Soluna po-ročajo o nadaljevanju srbskih na-padov z manjšimi uspehi za na-padalec, toda Sofija pravi, da je ofenziva ustavljena.

ITALIJA: Rim poroča o bo-jih na Tirolskem. Iz primorske fronte ni nič posebnega. Dunaj poročata o ogromnih izgubah, ki so jih imeli Italijani tekem svo-je zadnje ofenzive na Primor-skem. V enem samem spopadu je padlo 15.000 Italijanov.

IZ RUSKE FRONTE ni nič no-vega.

ANGLEŠKA OFENZIVA SE NADALJUJE.

London, 15. nov. — (Uradno.) Vas Beaucourt-sur-Ancre je v na-ših rokah. Število ujetih Nemcev presega 5000 in še vedno prihajajo. Istočno od Butte de Var-lancourta smo imeli krajeven uspeh; vse napadene točke smo okupirali. V tem okolišču smo u-jeli okrog 80 Nemcev.

London, 15. nov. — Poročila iz fronte prinašajo podrobno sliko o groznem bojevanju med poru-šenimi hišami v Beaucourtu, kate-rega so okupirale čete generala Haiga v torek. Nemška garni-za, ki je branila mesto, je utrdi-la večino hiš in tudi kleti so bile izpremenjene v trdnjave. Izpod hiš so pa vodili rovi na vse strani, po katerih so Nemci dobivali mu-nicije. Ko so si angleški vojaki delali pot po ulicah čez razvaline, so povsod našli na cevi stroj-nih pušk, iz katerih je bruhala smrt. Končno je nastalo divje klanje mož proti možu, v katerem je bajonet igral vlogo poleg pu-škinih kopit, s katerimi so drug drugega treskali po glavah. Nem-ška garnizija je bila pobita do zadnjega moža, kolikor ni bilo u-jetih.

Pariz, 15. nov. — (Uradno.) Se-verno od Somme smo prodirali na severni strani gozda St. Pierre-Vaast. Artilerija je bila ponoči zelo aktivna v okolišču Sailles-la. Južno od Somme so Nemci dva dni bombardirali okolišču Ablain-courta in Pressoire in danes zju-traj so pričeli s protiofenzivo. Napadli so naše pozicije, katere smo jim vzeli 7. novembra, to je od sladkorne tovarne v Ablain-courtu do gozda v Chaulnesu. Kljub silovitosti napada, pri ka-terem so rabili bombe iz goreče tekočine in razdirajoče granate, smo jih kmalu ustavili. Južno od sladkorne tovarne pred Ab-laincourtom in v gozdu južno od Pressoire so naše strojne puške razbile nemški naval, da ni mo-gel v celosti nikamor; edino ne-kaž sovražnih oddelkov je udrl o skupino napol razdanih hiš na istočnem koncu Pressoire. Pa-ži.

(Dalje na 3. str., 1. kol.)

VREME.

Vremenski urad napoveduje za Chicago in okolice lepo in toplej-še vreme za četrtek, ki bo trajalo mogoče tudi v petek. Vetrovi se bodo zasukali proti jugozapadu. Tako vreme napoveduje tudi za države Illinois, Missouri, Wiscon-sin, Minnesota, Iowa, Indiana in Ohio. Za dolžni Michigan pravi, da bo oblačno in da bo mogoče snežilo v bližini Velikih jezer.

Toplomer je kazal v Chicagu v teku zadnjih 24 ur največ 26 in najmanj 17 stopinj.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE
PODPORNE JEDNOTE

Izšaje dnevno razen nedelj in praznikov.

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE
PODPORNE JEDNOTE

Cena tiskarstva po dogovoru. Nakladni se ne
vratajo.

Narodna: Zedinjene države (vsega Chi-
cago) in Kanada \$5 na leto, \$1.50 na pol leta
in \$0.50 na tri mesece; Črna in tiskarstvo
\$4.50 na leto, \$2.25 na pol leta, \$1.12 na tri
mesece.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:
"PROSVETA"

2657 So. Lawrence Ave., Chicago, Ill.

"THE ENLIGHTENMENT"
Organ of the Slovene National
Benefit Society

Issued daily except Sundays and Holidays
OWNED BY SLOVENE NATIONAL
BENEFIT SOCIETY

Advertising rates on agreement

Subscription: United States (except Chi-
cago) and Canada \$5 per year; Chicago and
foreign countries, \$4.50 per year.

Address:
"PROSVETA"

2657 So. Lawrence Ave., Chicago, Ill.

Telefon Lawrence 4638.

"Umazano delo" v do- bi kapitalistične produkcije.

Od gospodkov in finih dam, za
katere gara tisoče in tisoče de-
laveev, smo večkrat slikali, da so-
cializem bi bil "all right," če bi se
vedelo, kdo ho v socialistični
državi snail čevlje, pospravljati
hiše, kopal jarke in opravljal
druga ročna dela, katerih se gos-
podki in fine dame branijo kot
umazan otrok vode.

Pokojni Bebel je v nemškem
državnem zboru v razpravi o bo-
doči socialistični državi, ki se je
vršila v devetdesetih letih, tem
radovednežem, ki vidijo v socia-
lizmu le tiranstvo, izborni odgo-
voril. Povedal jim je, da ne sma-
tra smuženja čevljev za poniževal-
no delo in da ceni delo delavcev,
ki čistijo kanale, ravno tako vi-
soko kot zdravniško delo, ker ti
delavci s svojim delom skrbijo za
občno zdravje in preprečujejo
razširjenje kunihih bolezni. "Kdo
ho ta dela opravljal v bodoči so-
cialistični družbi, je dejal Bebel,
nas ne briga. To si bo družba
sama uredila po najpravičnejših
načelih, ampak bolj zanimivo za
nas je, kdo jih opravlja v kapita-
listični družbi."

Minilo je okoli 25 let, odkar
se je vršila ta razprava v nem-
škem državnem zboru. Kapitali-
zem je ostal. Gospodki in fine da-
me so živeli v brezdelju, vživa-
vanju in popravljaju zlatega ča-
sa. Delavci so snaili čevlje in
kanale, garali so v zatohlih de-
lavnicah in v okuženem zraku z
havi, sukali krampe in lopate v
rudnikih, izpostavljali se neznos-
ni vročini žarečih plavčev. De-
lavci so opravljali sploh vsa dela,
ki so bila potrebna za obstoj
človeške družbe.

Naenkrat je izbruhnila vojna.
Vse v vojno zapletene države so
računale brez izjeme, izvzet je le
lord Kitchener kot oseba, da bo
vojna končana v treh mesecih.

Bogati lahkoživeci so bili istega
mnenja, ko so odhajale proletar-
ske mase na bojišče. Veselo živ-
ljenje ni ponehalo. Vršile so se
veselice, konjske in druge dirke;
obdrževali so družabne večere in
chajni so čas kot v mirnem času.

Vojna je trajala tri mesece, e-
no leto, dve leti in še danes ni
mogoče povedati, kaj bo tega
kranja konec. Država je pobrala
za vojno sposobne moške in jih
odposlala na bojišče. Tam je pre-
cej umazanega dela in tudi dosti
ne vprašajo, kdo ga bo opravljal.
Država ni za vojskovanje potrebo-
vala delavcev. Treba je bilo na-
domestiti upoklence moške
pri delu, ki so ga opravljali pred
vojno. Država potrebuje za vojs-
kovanje kanone, puške, strelivo
in drug material. Poleg moških,
ki so ostali doma in katerih je
prav malo, so morale oditi žens-
ke v imenitne tovarne, da vr-
se umazanemu delu v prostorih, ki
smole po olju in v katerih ni et-
stega zraka. In mnogo žensk je
do pristojnosti v tovarne, ki ni-
so nikdar prejele delate v svojem
zdelanju. Te žene so zele prizna-
nje od strahu ljudstva.

In danes se sliši na Angleskem
glas, kakor se sliši visoki po-
stopavci, gospodkov in dam,
ki hodijo v vsaki in zameti in zive
življenje in tujca, pohajajo od
zabave do zabave, od živjanja do
živjanja, ne prišili, da gleda v
tovarne. Ljudstvo zahteva, da tu-
di to postopajo stori svoje za o-

brambo domovine." Če se nočejo
priglasiti prostovoljno, naj se jih
pa prisili delati.

Iz Pariza prihaja vest, da so
mestne oblasti v Parizu prepove-
dale ženskam prihajati v bogato-
razkošnih oblekah v gledališča, do-
kler traja vojna. Kapitalistična
država torej celo ukazuje, kako
se morajo ljudje oblačiti, ker
smatra to potrebno in interesu
svojega obstoja.

Iz Avstrije in Nemčije ni m-
nogo znanega, ker angleški cenzor
skrbni, da pridejo v Ameriko le
take vesti, ki so všeč angleški vla-
di. V prvem vojnem letu, sta tu-
di Nemčija in Avstrija izdali sva-
rila in odredbe glede ženske oble-
ke. V nekem nemškem mestu je
župan celo odredil, da se vsako
žensko, ki se prikaže v gizdavi
obleki na ulici aretira in kaznuje.
Izdana so bila tudi svarila, naj
bogati sloji ne prireajo veselje,
ko tisoči umirajo na bojnih pol-
jnanah.

Iz navedenga spoznamo, da ka-
pitalizem spreminja državo v ve-
liko kasarno, v kateri se mora vse
ravnati po ukazih, ki prihajajo
od zgoraj. Kar so nasprotniki so-
cializma in zagovorniki kapitaliz-
ma očitali in paktikali socializmu,
je kapitalizem izvršil v svojem in-
teresu.

Odkritosrečno priznamo, da nas
veseli, ko vidimo, kako kapitali-
zem sili tudi tiste opravljati "u-
mazano delo," ki niso nikdar de-
lali v življenju in so živeli le od
sadov delavstva. Z zadovoljstvom
konstatiramo, da jih je kapitali-
zem prisilil do tega dela, ki so ga
zagovarjali z vsemi sredstvi.

Iz delavskega sveta.

(Nadaljevanje iz prve strani)

ne giblje v tradiciji vlade. Delavci
v Združenih državah se bodo
z vsemi sredstvi vprli prisilnim
razsodiščem.

Nadalje se glasi v poročilu, da
je vsled nastopa angleškega in
nemškega delavstva postal delav-
ski mirovni kongres nemogoč. Da
se sliši glas delavstva na mirovni
konferenci, se priporoča delavcem
omenjenih dežel, da zahtevajo od
svojih vlad, da dovolijo delav-
cem en sedež na mirovni konfe-
renci. To se izvrši tudi v nevtral-
nih deželah, če bodo imele vstop
k mirovni konferenci.

Z ozirom na vezi z Mehiko pra-
vi poročilo, da ni panameriška fe-
deracija le mogoča, ampak je ab-
solutno potrebna. Ko je položaj
med Združenimi državami in Me-
hiko postal kritičen, so dobile ve-
zi med delavstvom obeh dežel tr-
dno obliko, ki so povzročile, da se
je lahko razkripkalo interese go-
tovih slojev.

Poročilo povdarja, da Clayton-
ov zakon, ki ne prizna protitru-
stjanskih določb za delavce, ni do-
segel določene namene, ker se
zadaj podjetniki poslužujejo drž-
avnih sodišč mesto zveznih, da s
sodniškimi prepovedmi uničijo
pravice delavcev. Poročilo pripo-
roča, da delavci prično z agitaci-
jo v vseh državah, da državne le-
gislatre sprejmejo zakone, ki o-
nemogočijo tako početje.

Cestnoželezniška stavka stane denar.

New York, 15. novembra. —
Cestnoželezniška stavka je obet-
no zadela denarno mošnjo cestno-
železniških družb.

V septembru so zeleni vozovi
prepeljali 11,010,300 potnikov ali
12,525,015 manj kot v letu 1915.
V septembru je bilo \$538,248 do-
hodkov, nečtem ko ji hje bilo la-
ni v istem mesecu \$1,146,313.

V oktobru so se razmere neko-
liko zboljšale za družbo, ali obrat
je še vedno demoližen. Na zele-
nih vozovih se je vozilo 15,417,
844 potnikov, lani v oktobru pa
24,482,788. Stavka je povzročila,
da je družba prepeljala letos 9,
064,944 potnikov manj kot lani,
pa tudi njeni prejemki so nižji za
\$419,355.

Družba se noče kljub temu po-
botati s svojimi uslužbenci.

Delavska zmaga.

Bristol, R.I., 15. nov. — Ravna-
telji National India Rubber Com-
pany in Narragansett Rubber Co.
so prišli do prepričanja, da s tr-
moglavočjo ne ne dosežejo na-
pram delavski solidarnosti. Sešli
so se z delavci na konferenci, na
kateri se je dosegel sporazum. De-
lavci dobe eno četrtnico centa več
pri paru čevljev.

Stavka je trajala dva tedna. V
začetku stavke so se kompanisti

PAYING FREAK ELECTION BETS

Amerika ni le dežela najbolj razvitega kapitalizma, ampak so v nji udomačene najbolj bedaste
stave, ki nimajo nič opraviti s sdravim humorjem, temveč so le izvor bozne pameti, ki išče nekaj izred-
nega, da pride neznatna osebnica v javnost.

Pri zadnjih splošnih volitvah so ljudje napravili mnogo takih stav. Slika nam kaže žensko, ki je
izgubila stavo. Na eni nogi ima belo nogavico, na drugi pa črno. Tako se sprehaja na Broadwayu v
New Yorku, na smehljajočem obrazu je opaziti tepčavost.

Zdolaj vidimo človeka, ki piha pred sabo podzemski lesnik do bližnjega križpota. Jopič ima
oblečen narobe. Na obrazu je opaziti smehljanje, ki je posebno značilno pri norcih, ki si domišljajo,
da so visoki dostojanstveniki. Na glavi ima žensko budvarnico, kateri manjkajo še kragulji nekdanjih
dvornih norcev do perfektne oprave.

poslušili zvijače, da bi delavce
speljali na led. Zvijače se ni ob-
nesla, marveč je prepričala delav-
ce, če ostanejo solidarni, da mora
biti zmaga na njih strani. Naroči-
la za čevlje, ki služijo pri tolovad-
bi in igri tenis, so naraščala, kol-
lesje v tovarnah pa stalo vsled
složenega nastopa delavcev. To je
vplivalo na ravnanje družb, da
so prišli do spoznanja, da je za-
nje najboljše, če se z delavci po-
ravnaajo.

Stavkokalka smola.

New York, 15. nov. — Skebski
motornik je imel zopet smolo, ki
prihaja seveda iz nezmožnosti.

Voz šte. 787, ki ga je vozil
stavkokaz Dominik Belsalox, je
stal in z njega so stopali pna-
zirji. Po klanec z mosta je privo-
zil stavkokaz Ike Barellu z vo-
zom št. 800 in se zaletel v voz, ki
je stal na Bedford ave. in South
5th Street. Zadnji del voza je bil
razbit, šipe so zažvenketale in
drobei so se vsuli kot toča po pa-
sažirjih. Nastala je panika in lju-
dje so klicali na pomoč.

Ambulančni vozovi iz william-
burške bolnišnice so prihiteli na
mesto nesreče in zdravniki so ob-
vezali ranjence, katerih je bilo de-
set.

Ogibalšeni čuvaji zahtevajo osem- urni delavnik.

New York, 15. nov. — Razpra-
va pred razsodiščem še ne bo tako
hitro končana in bo trajala naj-
manj 14 dni.

Ogibalšeni čuvaji zahtevajo o-
semurni delavnik s tisto plačo, ki
jo imajo sedaj. Prvi je bil zasli-
šan G. C. Cashin, predsednik kle-
velandske divizije organiziranih
železniških ogibalšeni čuvajev.
V razumljivi besedi je razložil
pred razsodiščem naporno in od-
govorno službo ogibalšeni čuva-
jev. Če čuvaj vsled utrujenosti
premakne napačno ogibalšico ali
da napačno znamenje, je lahko
sto ali še več človeških življenj u-
nečinih. Opisal je tudi kako napo-
na je služba ogibalšeni čuvajev
na tovrstnih kolodvorih. Delo je
tako naporno, da mnogo ogibal-
šeni čuvajev vzdrži komaj en
mesece in se zahvali za službo. Po-
leg napornega dela ubija ogiba-
lišne čuvaje še dolg delavni čas,
ker jih železniške družbe silijo,
da delajo še po deseturnem delavni-
ku, ko zanje napoči delopust. Njih
delavna moč je izčrpana prek me-
je, kar povzroči mnogokrat želez-
niško nezgodo.

Cockran bo zagovarjal dinamit- nega napada obtožene de- lavce.

San Francisco, 15. novembra.
Bourke Cockran, advokat iz New
Yorka in bivši kongresnik, bo za-
govarjal obtožence, katerim se
pdtika, da so izvršili napad z
bombami na demonstracije za obo-
roževalno pripravljanje. Cockran
je prevzel zagovornišvo zastoj,
ko je pregledal akte razprave pro-
ti Warren R. Billingsu, ki je bil
obsojen v dosmrtno ječo.

Širom Amerike.

Elwood, Ind., 15. novembra.

45letni William Cox je v prepiru
radi neke ženske ustrelil brveca
James Bitnerja. Oddal je tri stre-
le in ena krogel je zadela Bitnerja
v ramo.

Cox je spremljal neko žensko iz
cerkve domov. Bitner je pristopil
in pregovoril je žensko, da je šla
z njim v kavarno. To je razjezilo
Coxa, da je potegnil samokres in
odprl ogenj na Bitnerja.

Salma, Kans., 15. novembra.

Roy Turner, ki je bil aretiran v
Denverju, je priznal na okrajnem
sodišču v Ellsworthu, da je umoril
Bushonga v navzočnosti njegove
žene in njegovih dveh otrok. U-
mor je izvršil s sekiro.

Turner pravi, da je umoril Bu-
shonga, ker ga ni hotela poročiti. Po
izvršenem umoru si je poglaval dve
krogli v prsni. Težko ranjenega so
prepeljali v bolnišnico, kjer je o-
zdravil. Jutri je imel priti pred
sodišče.

Spencer, Ind., 15. novembra.

41letni Harry Dyar, ki je umoril
18letno Fern Brunttovo, se je
obesil v ječi tri dni prej, preden
je imel priti pred porotnike.

Harry Dyar je ustrelil Brunt-
tovo, ker ga ni hotela poročiti. Po
izvršenem umoru si je poglaval dve
krogli v prsni. Težko ranjenega so
prepeljali v bolnišnico, kjer je o-
zdravil. Jutri je imel priti pred
sodišče.

Connellsville, Pa., 15. novembra.

36letni John Popović, bivši hote-
lir v Vanderhiltu, je ustrelil svo-
jo 20letno ženo Marijo Popović,
ker mu je dejala, da je pijan. Že-
na je bežala pred njim v kopalno
soba in se vanjo zaprla, ko je vi-
dela, da je njen soprog pograbil
samokres. Popović je mirno čakal

nad eno uro pred kopalno sobo.
Ko je odprla vrata, je oddal tri
strele. Dve krogli sta jo zadeli.

Popović, misleč, da je žena m-
rtva, je oddal proti sebi dva stre-
la. Zakonsko dvojico so prepelja-
li v bolnišnico. Zdravniki izjav-
ljajo, da je malo upanja, da ohr-
nijo ženo pri življenju. Popović
je v kritičnem položaju in njegov
vid je uničen.

Columbus, O., 15. novembra.

Tukaj so aretirali 21letnega Lu-
ther Kinenda radi umora njegove
belopoltno žene. Njegovo ženo so
našli na domu pretepeno do smr-
ti.

George Hardin, brat umorjene
žene, je hančni predsednik v De-
brayju, okraj Palm Beach, Flori-
da.

Seattle, Wash., 15. novembra.

Sedem in štirideset članov stro-
kovne organizacije I. W. W. je bi-
lo izpuščenih iz ječe, ki so bili
aretirani na parniku "Verona"
radi bitke v Everettu, pri kateri
je padlo sedem oseb.

Oblasti iz okraja Inohomish, v
katerem se je izvršil napad na čla-
ne I. W. W., niso uložile tožbe
proti njim. — Gospoda dobro ve,
zakaj ni dvignila obtožnice proti
njim.

Chicago, Ill., 15. novembra.

V zastavnice Marcus Niernuana na
3120 South State St. sta vstopila
dva bandita z namenom, da jo
oropata. Še preden sta izvedla na-
men, je uslužbenec Hyman Cohen
ustrelil enega bandita v glavo.
Drugi tolovaj je na to pobegnil.

Savannah, Ga., 15. novembra.

Kapitan Harris, ki je sem dospel s
parnikom "Netherspark", je izve-
del, da je vsak kapitan kaznovan
s \$1000 globe za vsakega Kitajca,
bi pobegne z ladje. Na parniku je
bilo trinajst kitajskih mornarjev.
Kapitan ni dolgo premišljal, kaj
mu je početi vsprčo takih postav.
Dal je odpeljati vseh 13 Kitajcev
v ječo, da ostanejo tam, dokler
parnik ne zapusti pristani.

Trinajst pošteni delavcev je
moral v ječo, da se kapitan zava-
ruje, da mu nihče teh delavcev ne
pobegne. Nihče ne protestira proti
takemu početju, ampak dlingoti še
vedno vpijejo na glas, da živimo v
najsvobodnejši deželi na svetu.

Trenton, N. J., 15. novembra.

Rev. John E. Triplett, presbiteri-
janski duhovnik ne spada med ti-
ste moke, ki nosijo hlače, pa tudi

ne med tiste vernike, ki pravijo,
da zakon drži do smrti.

Triplett toži svojo ženo za loči-
tev zakona. Pravi, da ga je obila
s trpentinom. Zlila mu ga je za
vrat, da je bil moker kot misl. Več-
krat mu je zabavljala radi njego-
ve nizke plače in mu dejala, da so
lahko omoči bogate.

Sveti in potrpežljivi mož je de-
jal, da ne more sešteti, kolikokrat
ga je osuvala. Najhuje brci mu
je dala v letu 1912, na katero ko-
zdej nosi spomin pod kolenom.

San Francisco, Cal., 15. nov.

Standard Oil družba v Kaliforniji
naznanja, da bo uvedla osemurni
delavnik za svoje delavce. Pri-
detih je 8000 delavcev.

Chicago, Ill., 15. novembra.

Mrzli val, ki se je razlil prek me-
sta in bližnjih držav je v mestu
uničil štiri človeška življenja.
Štirje siromaki so zurnili in kr-
ščanska človeška družba se radi
tega toliko vznemirja, kakor če bi
poginili štirje psi. Hinavščina v
današnji družbi je dosledna.

Na uradu za ubožce se je več
raj zglasilo mnogo siromakov, ki
so prosili za živež in premo. Ta-
ko izgleda naša prosperiteta.

Red Bank, N. J., 15. novembra.

20letni Edwin Kondrys je pone-
srečil na lovu. Dvocevka se mu je
ponesreči sprožila in oba naboj-
sta ga zadela v glavo. Našli so ga
mrtvega, ob njegovi strani je le-
žala njegova izstreljena puška.

Slovenske vesti

Fayette City, Pa. —

Rojaka i-
sobrata Antona Trentelj, je zade-
la huda izguba. Pred par leti mu
je umrla soproga in mu zapustila
troje nedorošlih otrok, ktere po-
sihmal oskrbovala njegova mati
Marija Trentelj, sedaj ga je po-
še ta zapustila in se podala k ve-
nemu počitku. Pokojnica je bila
stara 79 let, splošno spoštovana
in priljubljena med rojaki. Za nj-
žalujeta razen njenih vnukov i-
prej omenjenega sina. Se en-
hčerka in en sin v stari domovini
Lahka ji bodi tuja zemlja, žala-
jočim ostalim pa moje sozljaje.
John Gartnar.

Cleveland, O. —

Kot posna-
mo iz C. A. stopila je dne 8. sep-
v Clevelandu v veljavo nova po-
stava glede vina. Vsak, kdor del-
vino in ga prodaja, mora biti re-
gistriran, kot je to bilo prej v ve-
ljavi glede žganja. Privatna dru-
žina sme zase izdelati le dve st-
galon vina na leto in ga ne sm-
prodajati. Rojake opozarjamo na
to novo postavo, da ne bo kdo e-
škodovan.

Za zabavo in kratek čas

Pri fotografu.

Korenjaški škotski farmer pr-
šel je v London in pri tej prilik-
mu pade v glavo, da bi se fotogra-
firati. Gre torej k fotogra-
fu in ta ga posadi na stol, kako
mora biti, nakar ga nekaj ča-
opazuje skozi svoj araprat. Nato
pride k farmerju in ga prijazno
vpraša, če morda ne bi hotel poh-
rek kake pijače.

"O, kakaj pa ne", odvrne far-
mer s srečnim nasmehom. "Ka-
pa imate?"

"Imam pivo, whisky in "ginger
rale", pravi fotograf.

"Potem, če ste tako prijazni
požirek žganjice ne bi škodil",
odloči farmer.

Takoj nato mu fotograf uka-
molčati in vžame sliko. Ko je bil
to gotovo, ga spremi do vrat, mi-
da klopk in se vlnudno poslovja.
Farmer ga debelo gleda in pravi:
"Kaj pa s tistim požirkom whi-
kija?" "O nič", odvrne fotogra-
f. "to je bil samo majhen trik,
da se boste na sliki veselo in za-
dovoljno držali."

Pijančev barometer.

Neki človek, ki je ljubil dol-
kapljice takole razloži stopnje pi-
janosti, katere je opazil na sebi
janosti. "Jaz, ko začnem piti, na dake-
morem izgovoriti besedo: "ekste-
riorizirajte" znan, da sem tr-
ritorizirale" znan, da sem tr-
izgovoriti: "inkompatibilitet" z
daj sem prišlo se pri sebi: "e-
mi pa začne zapenjati, ko hoče-
reči "eksecentricitet", tedaj za-
stvar postajati sumljiva, ko v-
doženem, da ni noben razlog
morem izgovoriti besedo "Eni-
ja" tedaj sem pa z vsem gotov.

